

Politicus of jurist?

Op Prinsjesdag is het 'duo' op het ministerie van Veiligheid en Justitie zes maanden in functie. In september moeten ze kleur bekennen. Dan zal blijken of de twee bewindslieden meer geld overhebben voor de rechtspraak en de rechtsbijstand. Zijn minister Ard van der Steur en staatssecretaris Klaas Dijkhoff juristen die opkomen voor hun vakterrein, of zijn het meer VVD-politici die vasthouden aan financiële discipline? Een dubbelportret.

Maarten Bakker

Ard van der Steur

Een vreselijk aardige vent

Minister Ard van der Steur is goed in persoonlijke contacten, maar zijn rechtsstatelijk hart moet hij nog laten spreken.

Kamerlid Michiel van Nispen (SP) vindt Van der Steur een goed ingevoerde bewindsman. 'Zijn valkuil daarbij is wel dat hij zou kunnen denken dat hij de adviezen van anderen niet meer nodig heeft. Ik zeg er expliciet bij dat ik hem daarop nog niet heb betrap.'

Afkomstig uit een kleermakersgeslacht, hecht Van der Steur (45) er aan dat advocaten correct gekleed gaan. Het is hem een gruwel dat sommige raadslieden onder hun zwarte toga gym schoenen met een andere kleur dragen. 'Kunnen in elk geval zwarte gympen voorgeschreven worden?' vroeg hij vorig jaar als Kamerlid aan de regering. Gekscherdend zei hij dat de orde ook weer baretten moest uitdelen aan advocaten.

Serieuze kritiek op de advocatuur had Van der Steur ook tijdens zijn periode als de VVD-justitielwoordvoerder. Zo vond hij dat de beroepsgroep kritisch naar de eigen tarieven mocht kijken als ze de toegang van de rechtspraak zo belangrijk vonden. Het zou al veel helpen als die omlaag gingen. Hij ergerde zich aan de behoudende opstelling van de advocatuur. 'Waarom zijn advocaten eerst overal tegen voordat ze ergens de voordelen van inzien?' twitterde hij in februari.

Van der Steur begon zijn professionele carrière nog wel in de advocatuur, bij het kantoor NautaDutilh in Rotterdam. Hij kwam er binnen bij de unit arbeidsrecht, en eindigde op de unit 'commercial litigation', waar hij partner was van Huug Schweers. 'Het draaide bij ons om het oplossen en het voorkomen van zakelijke geschillen,' vertelt Schweers. 'Daarvoor moet je een "feeling" hebben,

voor menselijke verhoudingen, voor het persoonlijke component. Dat heeft Ard in ruime mate. Daar stond hij op ons kantoor bekend om.'

Van der Steur had als advocaat strategisch inzicht, aldus Schweers. 'Hij begreep dat je in onderhandelingen een "way back" moest hebben. Als je te fors hebt ingezet, dan moet je toch de verhoudingen weer goed kunnen krijgen. Dat lukte Ard.'

Van der Steur zette binnen NautaDutilh de normale carrièrestappen. 'Hij werd "salary partner", maar of hij "equitypartner" had kunnen worden, is geen uitgemaakte zaak. Daarvoor had hij zich over een reeks van jaren voor de volle honderd procent aan zijn praktijk moeten wijden. Daar kon hij niet aan toekomen, gezien zijn rol in de gemeentepolitiek.'

Vanaf 2002 was Van der Steur actief als fractievoorzitter van de VVD in zijn woonplaats Warmond en later in de fusiegemeente Teylingen. Lokaal politicus Rob ten Boden noemt Ard van der Steur een 'grondig' politicus. 'Als hij iets wil, dan doet hij het goed. Daarmee wist hij een stempel te drukken op het gemeentelijke beleid. De financiële gezondheid van de gemeente vond hij erg belangrijk. Daarnaast kwam hij op voor de belangen van de ondernemers.' Als jurist liet hij zich volgens de Warmondse politicus minder gelden. 'Hij gaat je geen lesje leren wat kan of niet kan.'

Marlie Volten, de huidige VVD-fractievoorzitter in de fusiegemeente Teylingen, zegt dat financiële degelijkheid bij Van der Steur vooropstond. 'Natuurlijk, daar ben je VVD'er voor.' Volten vindt Van der Steur een 'vreselijk aardige vent'.

Kamerlid Gert-Jan Segers (ChristenUnie) typeert zijn verhouding met Van der Steur als 'kameraadschappelijk'. 'We kunnen het soms goed met elkaar oneens zijn, maar de sfeer blijft hartelijk. Doordat hij goed ligt bij Kamerleden, kan hij het zich permitteren om scherp uit de hoek te komen, op het vileine af.' Als minister is hij veel beter benaderbaar dan zijn voorganger Opstelten, meent Segers.

Kamerlid Magda Berndszen (D66) vindt dat Van der Steur zich nog te veel gedraagt als een VVD-Kamerlid dat de 'onderbuik van de burger' bespeelt. Zij noemt de zaak tegen Bart U., die door een DNA-match kwam bovendien als verdachte van de moord op D66-politica Els Borst. 'Dan maakt de minister weer de vlucht naar voren met zijn voorstel om verdachten die nog niet zijn veroordeeld toch maar DNA af te nemen.'

Volgens Berndszen heeft de nieuwe minister nog niet veel concrete resultaten geboekt. Hij zou ook niet beseffen dat de grens is bereikt met de bezuinigingen op het justitieapparaat. 'Het moet maar blijken of de rechtsstaat bij hem in goede handen is.' Van Nispen vreest dat bij Van der Steur zijn loyaliteit aan de VVD-lijn het wint van zijn 'rechtsstatelijke hart'. 'Ik zeg niet dat hij het niet heeft, maar we hebben er nog weinig van gemerkt. Voor hem wegen de financiële afspraken uit het regeerakkoord toch zwaarder.'

Kamerlid Segers denkt dat Van der Steur bij de minister van Financiën wel degelijk zal proberen om meer geld los

te peuteren voor zijn beleidsveld. 'Maar als dat niet lukt, en hij zich moet schikken naar de financiële afspraken, zal hij dat ook weer soepel kunnen verdedigen. Dan wordt hij wat ons betreft echter héél ongeloofwaardig.'

Nog steeds is de gepensioneerde Huug Schweers goed bevriend met Van der Steur. 'Na diens vertrek bij NautaDu-

tilh hadden we nog vaak gesprekken over politiek, maar sinds zijn benoeming als minister durf ik hem minder goed te bellen. Ik weet echter dat hij als goed jurist beseft hoe ongelofelijk belangrijk het is om de verworvenheden van ons rechtssysteem te behouden.

De stoelendans om geld is voor politici heel lastig. Ik ben er echter van

overtuigd dat hij zal proberen om de gefinancierde rechtsbijstand overeind te houden. Het moet hem ook kunnen lukken. Ard vindt het belangrijk om advocaten gemotiveerd te houden om toevoegingen te doen. Hij heeft een eigen kantoor gehad, dan weet hij wat nodig is om er een beetje fatsoenlijk van te kunnen leven.'

Klaas Dijkhoff

Geen jurist die peutert achter de komma

Staatssecretaris Klaas Dijkhoff houdt niet van geleuter, maar gaat liever voor de inhoud.

'Ik vind hem onderkoeld,' zegt SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen over Klaas Dijkhoff. 'Misschien wel te onderkoeld. Hij is betrokken bij zijn beleids-terrein, maar maakt de indruk dat niet te zijn. Zijn voorganger Teeven kreeg meteen rode vlekken in zijn gezicht als hij zich opwond, Dijkhoff heeft daar geen last van. Laatst heb ik hem aandacht gevraagd voor de positie van Russische asielzoekers. Dat onderwerp begon toen wel bij hem te leven.'

Hoogleraar Internationaal recht Willem van Genugten, bij wie Dijkhoff promoveerde op het oorlogsrecht, noemt de nieuwe staatssecretaris van Veiligheid en Justitie liever 'stoïcijns'. 'Klaas is creatief en drukbestendig. Hij weet daarnaast goed te incasseren, dat heb ik tenminste ervaren tijdens zijn pittige promotietraject. Hij laat kritiek bezinken, en komt dan met nieuwe teksten.'

Voordat Klaas Dijkhoff (34) in maart vanuit de Tweede Kamer doorschoof naar het kabinet, had hij zich als VVD-fractielid sterk gemaakt voor een

hardere aanpak van jihadisten. Een meerderheid stemde voor zijn motie dat een strijder zijn uitkering verliest als hij gaat vechten in het buitenland. 'Maar ik geloof niet dat hij de ambitie had om een opvallend Kamerlid te zijn,' meent Gesthuizen. 'Hij was in de Kamer meer een partijman, die zich bezighield met de campagnes van de VVD.'

De strak geklede Dijkhoff haalde als Kamerlid de publiciteit met de uitverkiezing tot de meest sexy politicus door de lezeressen van *Cosmopolitan*. In juridische kringen veroorzaakte hij ophef door in 2011 met zijn toenmalige fractievoorzitter Stef Blok te pleiten voor een inperking van de bevoegdheden van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. De rechters in Staatsburg zouden zich te veel gedragen als 'politici in toga', door zich met zaken te bemoeien waar ze niet over gaan. 'Dat was erg stevig aangezet,' zegt Willem van Genug-

ten, 'en duidelijk bedoeld om een steen in de vijver te gooien. Klaas heeft de bagage om zich daarover genuanceerd uit te laten. Op zo'n moment kiest hij er als politicus voor om dat niet te doen.'

Met zijn promotieonderzoek over het oorlogsrecht heeft Dijkhoff een grote expertise opgebouwd op het brede terrein van mensenrechten, meent Van Genugten. Dat hij kil zou staan tegenover vluchtelingen, bestrijdt de Tilburgse hoogleraar. 'Hij komt zeker op voor groepen die lijden in de oorlog, hij houdt alleen niet van "principe-reiterer".'

Dijkhoff is in de visie van Genugten een goed jurist, die de technische kant van het vak echter niet opzoekt. 'Hij peutert niet tot achter de komma, maar zoekt de verbinding van het recht met de samenleving. Daar zit zijn drive. Hij wil iets voor elkaar krijgen.'

Als student aan de juridische faculteit wierp Dijkhoff zich al op als een leider. 'Hij was studentenbestuurder en daarbij gezaghebbend voor andere actieve studenten,' aldus van Genugten. 'Die zeiden: "Wat zou Klaas ervan vinden?" als je met ze sprak.'

In 2010 won Dijkhoff als VVD-lijsttrekker de gemeenteraadsverkiezingen

Klaas Dijkhoff

Geboortedatum: 13 januari 1981

Opleiding

- 1992-1998 Lorentz Casimir Lyceum, Eindhoven
- 1998-2004 Nederlands recht, Universiteit van Tilburg
- 2004-2009 Promotie oorlogsrecht, Universiteit van Tilburg (december 2010)

Loopbaan

- 2004-2005 Projectleider ECTS-label
- 2005-2005 Docent recht, retorica, politieke theorie, Universiteit van Tilburg
- 2005-2009 Onderzoeker oorlogsrecht, Universiteit van Tilburg
- 2009-2010 Docent recht, Hogeschool InHolland
- 2009 Dijkhoff Juridisch Advies, ook advisering voor ICT en sociale media

Politieke functies

- 1998 Lid van de WD
- 2007-2009 Lid WD-partijcommissie Defensie
- 2008-2010 Lid partijraad WD
- 2009 Uitverkiezing lijsttrekker VVD-Breda
- 2010-2012 Fractievoorzitter VVD-gemeenteraadsfractie Breda
- 2010-2015 Lid Tweede Kamer
- 2014 Campagneleider VVD
- 20 maart 2015 Benoeming staatssecretaris Veiligheid en Justitie

Ard van der Steur

Geboortedatum: 7 oktober 1969

Opleiding

- 1982-1988 Atheneum Sancta Maria, Haarlem
- 1988-1995 Burgerlijk recht, Universiteit Leiden

Loopbaan

- 1995-2006 Advocaat NautaDutilh
- 2005-2006 Partner NautaDutilh
- 2006-2010 Sturgeon Training, onderneming voor training juridische dienstverleners
- 2007-2010 Legal Counsel DA Retailgroup (parttime)
- 2006-2010 Docent burgerlijk recht Universiteit Leiden (parttime)
- 2009-2010 Legal Tree Van der Steur Advocatuur

Politieke functies

- 1988 Lid van de VVD
- 2002-2006 Fractievoorzitter VVD-fractie gemeente Warmond
- 2006-2010 Fractievoorzitter VVD-fractie gemeente Teylingen
- 2007-2010 VVD-partijcommissie Veiligheid en Justitie
- 2010-2015 VVD-fractie Tweede Kamer, lid Vaste Kamercommissie Veiligheid en Justitie
- 20 maart 2015 Benoeming minister Veiligheid en Justitie

in zijn woonplaats Breda. Piet Hein Scheltens, voormalig fractievoorzitter van GroenLinks in Breda, zag zijn ster snel rijzen in de lokale politiek. 'Ik heb twintig jaar in de Bredase raad gezeten, maar zoals Klaas heb ik er weinig mee-gemaakt. Daar stond echt iemand.'

Scheltens omschrijft Dijkhoff als een bijzonder prettig mens in de omgang, die echter niet houdt van geleuter. 'Hij is zeer "to the point". We hadden in de fractie verschillende juristen, die veel langer van stof waren.'

Volgens Scheltens is het staatssecretariaat nog niet de eindfunctie van Dijkhoff. 'Ik zie zijn ballonnetje nog wel verder stijgen. Misschien wel naar het partij-leiderschap, maar ik denk dat hij eerder kiest voor het ministerschap van Defensie. Daar heeft hij uitstekende papieren voor.'

Scheltens ziet in Dijkhoff ook een man van de inhoud. 'Zoals hij zich in de bed-bad-brooddiscussie opstelde, zocht hij duidelijk de nuance. Hij gaat staan voor zijn vakterrein.' De GroenLinkser

verwacht dat Dijkhoff zich daarom vierkant zal opstellen voor het behoud van de gesubsidieerde rechtsbijstand, ook als dat indruist tegen het bezuinigings-beleid waar de VVD zoveel waarde aan hecht.

Dorine Manson van de Vereniging VluchtelingenWerk Nederland had na een kennismakingsgesprek met de nieuwe staatssecretaris ook de indruk dat hij voor de inhoud gaat. 'We zijn, als belang-behartiger van vluchtelingen, een kritische volger van de overheid, maar we hadden toch een heel open gesprek met Dijkhoff over verschillende zaken. We konden merken dat hij er al goed inzat, ook in de Europese dimensie van het vluchtelingenverhaal. Dat geeft me wel vertrouwen.' Manson had ook niet het idee met een uitgesproken VVD'er aan tafel te zitten.

Sharon Gesthuizen vindt dat Dijkhoff sinds zijn aantreden als staats-secretaris nog niet veel heeft laten zien. Het bed-bad-broodcompromis over de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers door gemeenten, waarmee in april de regeringscoalitie werd gered, kwam volgens haar vooral uit de koker van premier Rutte, PvdA-leider Samsom en VVD-fractievoorzitter Zijlstra. Ze heeft van Dijkhoff ook nog weinig vernomen over de aanpak van vluchtelingen-crisis op de Middellandse Zee. 'Daarbij trad hij nog niet erg op de voorgrond.'

Over de bezuinigingen op de rechtsbijstand hield Dijkhoff zijn kruik tot nog toe helemaal droog. De Eerste Kamer heeft in januari een motie aangenomen dat de bezuinigingen van 85 miljoen euro van tafel moet. Tijdens een debat in mei in de Tweede Kamer verwees hij naar het rapport van de commissie-Wolfson over de rechtsbijstand dat in september zal verschijnen. Uitgedaagd door de SP weigerde Dijkhoff al een uitspraak te doen. 'Ik ga nu niet in op allerlei wat-als-scenario's,' zei hij, heel onderkoeld.